

CHRONICLE

NOVINY PRAŽSKÉHO STUDENTSKÉHO SUMMITU
PRAGUE STUDENT SUMMIT NEWSPAPER

XXIII. ROČNÍK 08.
11. BŘEZNA 2018

RUKOVEŘ DELEGÁTA

Hodnocení projevů

RUKOVEŘ DELEGÁTA

Rezoluce ze základních škol

ČESKÉ POLITICKÉ MYŠLENÍ

Český socialismus

s. 03

s. 11

s. 15

Konec amerického světa?

S koncem studené války nastala pro USA krátká etapa hegemonie tzv. unilateral moment. Završením hospodářského přerodu světa režírovaného Amerikou bylo vytvoření Světové obchodní organizace, nástupkyně GATT v roce 1995. Přes tyto úspěchy začaly už v 90. letech sít ve světě hlasy, které zpochybňovaly mezinárodní systém a americkou roli v něm – kritice byla podrobena celá řada jeho selhání, od naprosté nečinnosti tváří v tvář rwandské genocidy, přes problematický postup při válkách na Balkáně, až po velice neblahé důsledky překotné hospodářské liberalizace v postkomunistických a rozvíjejících se zemích. Americké postavení na mezinárodní scéně se od konce 90. let prakticky jen zhoršovalo.

Poškodily je neúspěchy ve zdoluhavých válkách v Afghánistánu a Iráku, americká irácká kampaň se navíc odehrála bez mandátu Rady bezpečnosti OSN a bez ohledu na normy, u jejichž ustavení USA stály a které samy vynucovaly. Síla USA na mezinárodní scéně navíc klesá spolu s tím, jak se zmenšuje jejich podíl na světové ekonomice, který spadl z více než třetiny v roce 1985 k necelé čtvrtině v roce 2016, a jak současně rostou ekonomiky nezápádních států. Americkou ekonomiku a také hospodářství jejich západních spojenců navíc zásadně poškodila Světová finanční krize z roku 2007. Tyto otřesy v mezinárodním finančním a ekonomickém systému vytvořeném a udržovaném Spojenými státy vyvolaly další volání po reformách nejen v brettonwoodských institucích.

Zásadním problémem všech pokusů o reformu mezinárodního řádu je ale vnitropolitická situace ve Spojených státech. V americké politice se totiž rozpadl klíčový konsenzus, který formoval americkou politiku od druhé světové války až donedávna bez ohledu na složení Kongresu a administrativy, a to že Amerika má i za cenu nemalých nákladů a ústupků spolupracovat v rámci mezinárodních organizací a ve světě udržovat mír, prosazovat demokracii, lidská práva, tržní ekonomiku a volný obchod. Za prezidentství George W. Bushe ještě tento konsenzus existoval, první známky problémů se objevily během působení administrativy Baracka Obamy – zatímco americká vláda tohoto konsenzu držela, i když byl její přístup k mezinárodní politice méně intervenční a více se spoléhala na měkkou sílu a stanovování a dodržování

pravidel, v Kongresu začala růst významná izolacionistická opozice. Americký Kongres kvůli tomu zdržel ratifikaci reforem Mezinárodního měnového fondu o více než čtyři roky, když schválil reformy dohodnuté členskými státy IMF v roce 2010 až na konci roku 2015. Konec americké zahraniční politiky, jak ji svět znal posledních více než sedm desítek let, přišel příchodem administrativy Donalda Trumpa v roce 2017.

Trump slíbil postavit ve své zahraniční politice Ameriku na první místo a zpřetrhat vazby s ostatními státy, které jsou dle něj pro Spojené státy nevýhodné. Během necelého roku ve funkci rozhodl vypovědět Transpacifické partnerství, ambiciózní obchodní dohodu dojednanou jeho předchůdcem téměř se všemi zeměmi Pacifiku mimo Čínu, fakticky zastavil vyjednávání podobné obchodní dohody s Evropskou unií a oznámil odchod Spojených států z UNESCO či odstoupení od Pařížské klimatické dohody. Nemluvě o tom, že Trump často zpochybňuje dosavadní roli USA ve světě a smysl mezinárodních organizací, Severoatlantické aliance či Evropské unie, vyhrožuje různým zemím vojenským útokem. Spojené státy výrazně omezily svůj rozpočet na rozvojovou pomoc a Trumpův ministr zahraničí za účelem úspor zdecimoval americký diplomatický sbor.

Odhaduje se, že bude trvat léta, než se Americe podaří spravit své postavení na mezinárodní scéně, a tak se více než kdy jindy nabízí otázka, kdo by mohl Spojené státy v čele mezinárodního společenství nahradit? Odpověď je nasnadě například při pohledu na hospodářské statistiky Světové banky – největší předpoklady k převzetí vůdčí role Spojených států má Čína.

V přepočtu na paritu kupní síly má Čína již pátým rokem větší hrubý domácí produkt než USA, a zatímco velikost čínské ekonomiky je dvanáctkrát větší než před 20 lety, americká ekonomika se za stejnou dobu zvětšila jen dvakrát. Lze samozřejmě namítnout, že před Čínou stojí mnoho překážek od hrozivé environmentální situace, přes ztrátu konkurenceschopnosti až po nepříznivou demografickou situaci či prudce rostoucí ceny nemovitostí, což

POKRAČOVÁNÍ NA →

s. 02

ÚVODNÍK

Milé delegátky, milí delegáti,

proč si lidé v dnešní době neváží svobody, za kterou generace našich rodičů bojovala? Proč si nevážíme toho, že jsme se narodili do doby, která nebyla přímo dotčena totalitním režimem? Na rozdíl od dob našich rodičů, o našem životě, vzdělání a pracovním uplatnění nerozhodují druzí na základě kádrových posudků nebo aktuálních potřeb průmyslu. Ne, nic z toho se nás netýká – máme štěstí, že žijeme ve svobodné zemi.

Stále více je ve společnosti cítit strach, frustrace a nespokojenost z aktuálního stavu věcí. Možná i generace našich rodičů je z dnešní doby zklamaná, protože nepřinesla to, v co doufala. Spousta lidí necítí odpovědnost za současnou občansko-politickou situaci, právě tak, jako ji necítily během totalitního režimu.

Je však důležité si uvědomit, že se nemůžeme neustále rozdělovat na nějaké „my“ a „oni“. My všichni se musíme zasadit o lepší budoucnost pro nás všechny. Výhra jednoho kandidáta ve volbách by neměla znamenat prohru druhé strany, spíše naopak. V současné době se čím dál více prohlubuje propast mezi jednotlivými generacemi a je na všech z nás, abychom se zasadili o znovuscelení společnosti, minimálně formou vedení dialogů, diskuzí a vyvracením lží. A projekt Pražský studentský summit by vám k tomu měl dodat odvahy. ■

Daniela Chvátalová

zástupkyně hlavní koordinátorky

MEZINÁRODNÍ VZTAHY

Konec amerického světa?

byly faktory, které na začátku 90. let zastavily ekonomický růst v Japonsku, které se ve své době zdálo být předurčeno stát se největší světovou ekonomikou. Přesto se nezdá, že by se měl čínský hospodářský zázrak ke konci.

A se silícím hospodářstvím roste čínské sebevědomí na mezinárodní scéně – Čína se nepokrytě snaží obnovit své historické postavení regionálního hegemonu, ale také značně upevnit svůj mezinárodní vliv, k čemuž je motivována výrazně kvůli svému ekonomickému modelu. Už výchozí pozice Číny v mezinárodním systému je velmi silná, za což Čína vděčí tomu, že byla jednou z vítězných mocností 2. světové války. Čína tak mimo jiné drží jedno z pěti stálých míst v Radě bezpečnosti, pevninská Čínská lidová republika vznikla v roce 1949 jej kontroluje od roku 1971, do tohoto roku byla Čína v Radě bezpečnosti zastoupena exilovou vládou sídlící na Tchaj-wanu. Vedle ostatních stálých členů Rady bezpečnosti je ČLR také jednou z pěti mezinárodně uznaných jaderných mocností. Mimo jaderných zbraní se Čína může chlubit také největší armádou na světě, do níž navíc investuje každým rokem více peněz, již nyní jsou její vojenské výdaje druhé v globálním srovnání. Tento svůj vojenský potenciál už Čína využívá na jednu stranu při zabírání sporných území v Jihočínském moři, na druhou při mírových misích OSN, u nichž je již největším přispěvatelem.

Vzestup ČLR v posledních letech lze ještě výrazněji pozorovat v hospodářských a rozvojových aspektech. Čína se do mezinárodní spolupráce v oblasti mezinárodního obchodu zapojila relativně pozdě, pozorovatelem v GATT se stala v roce 1986 a do WTO vstoupila za cenu obrovských ústupků až v roce 2001. Přesto ale postupně přijala systém liberalizovaného mezinárodního obchodu za svůj, dokonce do té míry, že se čínský prezident a generální tajemník Komunistické strany Číny Si Ťin-pching výrazně vymezuje proti protekcionistickým snahám Trumpovy administrativy a staví se do role ochránce mezinárodního systému volného obchodu. Exportně zaměřená Čína totiž z globalizace a liberalizace mezinárodního obchodu chráněného pravidly WTO a Tato pravidla také umí využívat ve svůj prospěch.

Mimo to Čína posiluje svůj vliv v Mezinárodním měnovém fondu a ve Světové bance, kde již disponuje po USA a Japonsku třetí největší hlasovací silou, a její vliv se patrně bude dále zvyšovat. Přes svou ekonomickou sílu není čistým donorem do Světové banky, která v Číně stále realizuje rozvojové projekty. Čína také stála u zrodu Asijské infrastrukturní investiční banky (AIIB), která sídlí v Pekingu a má kapitál zhruba v poloviční výši Světové banky. Tuto instituci, která mimo asijských států sdružuje i významné vyspělé ekonomiky celého světa, s výjimkou Spojených států a Japonska, a některé africké státy, Čína prakticky ovládá, jelikož kontroluje nejvíce, téměř třicet procent, hlasovacích práv, a využívá ji v regionu jako mocenský nástroj. Čína investuje do infrastruktury a rozvoje chudých zemí i mimo tuto banku – ať už je to v rámci mamutího projektu Nové hedvábné stezky či formou přímých investic čínského státu nebo jeho podniků zejména v afrických státech.

Na první pohled by se mohlo zdát, že je Čína v podobné pozici jako byly Spojené státy v období nedlouho po druhé světové válce – je ekonomicky i vojensky velmi silná, neváhá využívat svých prostředků k tomu, aby získávala vliv v ostatních státech a má ambice posílit své postavení v mezinárodním systému. Ovšem významný rozdíl je v tom, že vzestup Číny nepřichází v době, kdy se ustavují nové instituce, které by tak mohla utvářet podle sebe – Čína je pevnou součástí Spojenými státy vytvořeného mezinárodního systému, a navíc z něj stále výrazně profituje. Přičemž nehledě na jejich vnitropolitickou situaci je nepravděpodobné, že by se USA chtěly vzdát svého vedoucího postavení v systému, který samy vytvořily. Bude-li se tak chtít Čína stát globálním hegemonem a vytvořit svůj vlastní mezinárodní systém, bude jej buď muset vytvořit paralelně k již existujícím organizacím, jako se o to pokouší prostřednictvím AIIB, nebo se pokusit usurpovat a změnit ten americký – ani v jednom případě se to však pravděpodobně neobejde bez výrazného konfliktu. ■

Jakub Kopřiva

redaktor Chronicle

HODNOCENÍ PROJEVŮ

Stát	Forma	Obsah	Hodnocení
Afgánistán	★★★★☆	★★★☆☆	Zpracujte na živější mluvě.
Albánie	★★★★☆	★★★★☆	Sofistikovaná mluva, začátek však neodpovídal diplomatickému projevu.
Alžírsko	★★★★☆	★★★★☆	Stylisticky hezké, v průběhu projevu jsme zaznamenali zlepšení.
AI	★★★★☆	★★★★☆	Velice kvalitní projev, uškodila vám jen špatně umístěná poznámka o Mexiku.
Argentina	★★★★☆	★★★☆☆	Nemíchejte tolik témat dohromady.
Bangladéš	★★★★☆	★★☆☆☆	Oceňujeme, jak dobře jste ustál rušivý začátek projevu.
Belgie	★★★★☆	★★☆☆☆	Místo nemístných poznámek si radši dejte větší práci s obsahem.
Botswana	★★★★☆	★★★★☆	Působíte poměrně věcně, zpracujte však na přirozenější intonaci.
Bulharsko	★★★☆☆	★★☆☆☆	Pozor na formální strnulost.
CIEL	★★★★☆	★★★☆☆	Naučte se pracovat s časem.
Côte d'Ivoire	★★★☆☆	★★★★☆	Neuškodilo by snížit hlasitost.
Česko	★★★★☆	★★★★☆	Obsahově by projev mohl být konkrétnější, jinak slušné.
Čína	★★★★☆	★★★★☆	Obsahově kvalitní, příště trochu zpomalte.
Dánsko	★★★☆☆	★★★★☆	Informačně slušné, ale opravdu zvolněte gesta!
DRK	★★★★☆	★★★☆☆	Zpracujte na větší důraznosti projevu.
Egypt	★★★★☆	★★★★☆	Zpomalte a zpracujte na konstruktivnějším obsahu.
Estonsko	★★★★☆	★★★★☆	Projev solidní, neuškodil by důraznější postoj.
Etiopie	★★★★☆	★★★☆☆	Zaměřte se více na mezinárodní politiku země.
Filipíny	★★★★☆	★★☆☆☆	Apel na lidská práva je ze strany Filipín pochybný.
Francie	★★★☆☆	★★★☆☆	Dejte si příště pozor na práci s časem.
Ghana	★★★★☆	★★★★☆	Přeřeky se stávají, oceňujeme, že jste ho ustála.
Greenpeace	★★★☆☆	★★★★☆	Důrazně doporučujeme dodržet dresscode.
Gruzie	★★★★☆	★★★★☆	Stylisticky kvalitní, zpracujte na šíři očního kontaktu.
HRW	★★★★☆	★★★★☆	Obsahově i formálně velice kvalitní projev.
Chile	★★★★☆	★★★★☆	Zpracujte na očním kontaktu a příliš strnulém postoji.
Chorvatsko	★★★★☆	★★★★☆	Zkuste položit hlas do přirozenější polohy.
ILO	★★★★☆	★★★☆☆	Soudruhy a proletariát si nechte do Sovětského svazu.
Indie	★☆☆☆☆	★★☆☆☆	Není třeba být tak nervózní, zkuste více pracovat s hlasem.
Indonésie	★★★★☆	★★★☆☆	Doporučuje se příště projev lépe naučit.
IPIECA	★★★★☆	★★★★☆	Pozor na příliš depresivní úvod.
Irák	★★★☆☆	★★☆☆☆	Irák není feministickou zemí, jak by se z vašeho projevu mohlo zdát.
Írán	★★★★☆	★★★★☆	Zjednodušte věty a zpracujte na očním kontaktu.
Irsko	★★★☆☆	★★★☆☆	Zpracujte na důraznosti svého projevu.
Island	★★★★☆	★★★★☆	Projev se příště lépe naučte.
Itálie	★★★★☆	★★★☆☆	Projevu by neuškodila větší konkrétnost.
Izrael	★★★★☆	★★★★☆	Zvolněte gesta, snažte se o přirozenější intonaci.
Japonsko	★★★★☆	★★★★☆	Nebojte se svůj projev lépe prodat.
JAR	★★★☆☆	★★★☆☆	Vyvarujte se příště bezobsažnosti.

HODNOCENÍ PROJEVŮ

Stát	Forma	Obsah	Hodnocení
Kamerun	★★★★☆	★★★★☆	Zkuste se u pultíku méně kývat.
Kanada	★★★★☆	★☆☆☆☆	Trudeaua nevystihnete jen frází o sexuálních menšinách.
Katar	★★★★☆	★★★★☆	Méně čtete a více se soustředíte na publikum.
Keňa	★★★★☆	★★★★☆	Zvolte lepší postoj a intonaci.
Kolumbie	★★★★☆	★★★★☆	Pozor na práci s dechem.
Korejská rep.	★★★★☆	★★★★☆	Obsahově velmi kvalitní, příště trochu zpomalte.
Kostarika	★★★★☆	★★★★☆	Trochu zvažněte a zaměřte se na lepší logickou návaznost.
Kuba	★★★★☆	★★★★☆	Nebojte se být ve svém projevu důraznější.
Kypr	★★★☆☆	★★★☆☆	Vyvarujte se bezobsažnosti.
Arabská liga	★★★★☆	★★★★☆	Působíte věcně, jako LAS si můžete dovolit důraznější pozici.
Lotyšsko	★★★★☆	★★★★☆	Informačně slušné, ale zapracujte na své intonaci.
Lucembursko	★★★★☆	★★★★☆	Projev příště specifičtěji vztáhněte na Lucembursko.
Maďarsko	★★★★☆	★★★★☆	Adresujete mezinárodní společenství, nikoliv národní parlament.
Maroko	★★★★☆	★★★☆☆	Vyvarujte se bezúčelných citací.
Mexiko	★★★★☆	★★★☆☆	Ztlumte teatrálnost a dejte svému projevu obsah.
Německo	★★★★☆	★★★★☆	Dejte si pozor na bezobsažnost projevu, ceníme německý přízvuk.
Nigérie	★★★★☆	★★★☆☆	Zaměření na Boko Haram zasluhuje větší hlasový důraz.
Nizozemsko	★★★★☆	★★★☆☆	Neuškodil by výraznější hlasový projev.
Norsko	★★★★☆	★★★★☆	Hezky napsaný projev, stačí trochu více cviku.
Pákistán	★★★★☆	★★★★☆	Chválíme pečlivě selektované informace.
Panama	★★★★☆	★★★☆☆	Úvod o světě v kleštích byl nešťastně zvolen.
Polsko	★★★★☆	★★★☆☆	Příště si zkontrolujte logickou návaznost myšlenek v projevu.
Portugalsko	★★★★☆	★★★★☆	Příště zkuste svůj dobře napsaný projev lépe prodat.
Rakousko	★★★★☆	★★★★☆	Zapracujte na výraznějším hlasovém projevu a body language.
Rumusko	★★★★☆	★★★☆☆	Zaměřte se na to, aby byl váš projev živější.
Rusko	★★★☆☆	★★★★☆	Projev zabíjí dikce kulometčíka. Zpomalte!
Rwanda	★★★★☆	★★★☆☆	Pro důraz nepotřebujete křičet do mikrofonu.
SA	★★★★☆	★★★☆☆	Zapracujte na jasné a zřetelné výslovnosti.
Senegal	★★★★☆	★★★★☆	Překonal jste nervozitu, výborný oční kontakt.
Singapur	★★★★☆	★★★☆☆	Vyvarujte se kýče v obsahu projevu. Dodržte dresscode!
Slovensko	★★★★☆	★★★★☆	Projev hodný Kisky, ovšem ne Fica.
Slovinsko	★★★☆☆	★★★☆☆	Obsah občas neodpovídá slovinské pozici, dejte si záležet na mluvě.
Somálsko	★★★★☆	★★★☆☆	Apel na ČR nedává smysl, zaměřte se na intonaci.
SAE	★★★★☆	★★★☆☆	Pozor na návaznost témat.
UK	★★★★☆	★★★★☆	Stylisticky moc pěkné, ale zklidněte hlas.
Spojené státy	★★★★☆	★★★★☆	Na poměry USA bylo vyznění dost militantní.
Srbsko	★★★★☆	★★★☆☆	Projev často neodpovídal srbské pozici.
Súdán	★★★★☆	★★★☆☆	Zapracujte na menší monotónnosti.

HODNOCENÍ PROJEVŮ

Stát	Forma	Obsah	Hodnocení
Svatý stolec	★★★★☆	★★★★☆	Pracujte příště s hlasem tak dobře, jako jste pracovala se strukturou projevu.
Španělsko	★★★★☆	★★★★☆	Zpracujte na výslovnosti.
Švédsko	★★★★☆	★★★★☆	Slušný projev, pouze trochu teatrální.
Švýcarsko	★★★★☆	★★★★☆	Zaměřte se na vyšší priority Švýcarska než migrační krizi.
Togo	★★★☆☆	★★★☆☆	Když už jste citoval Drakea, příště zakomponujte Kanyeho.
Turecko	★★★★☆	★★★★☆	Obsahově pěkné, stačí jen vypilovat přednes.
Ukrajina	★★★★☆	★★★★☆	Obsahově místy dost ploché a předvídatelné.
Uruguay	★★★★☆	★★★★☆	Zpomalte mluvu a pište konstruktivněji.
Venezuela	★★★★☆	★★★☆☆	Pozor na teatrálnost, dejte si větší práci s obsahem.
Vietnam	★★★★☆	★★★★☆	Fakticky místy nepřesné.
WBCSD	★★★★☆	★★★★☆	Na Podnikatelskou radu poměrně idealistické.
WHO	★★★★☆	★★★★☆	Příště si vyberte témata více se týkající WHO.

INZERCE

Bezpečnost je diplomatickým i bankovním tématem

Nikdo asi nedokáže přesně změřit, jaké téma je na diplomatické úrovni tím nejfrekventovanějším a klíčovým. Z pohledu národních priorit však můžeme předpokládat, že je to oblast bezpečnosti. Možná si teď myslíte, že se to České republiky ve středu Evropy, která je daleko od všech konfliktů a která se brání přijímání uprchlíků, netýká. Ale to je velký omyl. Týká se to nás všech, zcela bezprostředně a každý den.

Tušíte správně, že jde o on-line prostředí a jedním z největších rizik je to, že vám někdo ukradne peníze z vašeho účtu. Jaká je ale skutečnost?

Pokud dodržujete základní bezpečnostní pravidla – například pravidelně aktualizujete operační systém, máte nainstalovaný antivir, stahujete jen ověřené aplikace a software –, není se čeho bát. Pokud k bezpečnému chování přidáte nejnovější bezpečnostní řešení Komerční banky chrání vaše mobilní bankovníctví, můžete být dvojnásob v klidu.

Podle Petra Kováře, produktového manažera mobilních aplikací Komerční banky, je zadávání plateb přes mobilní telefon bezpečné. „Potenciální útočník musí nejdříve překonat zamčený telefon, tedy zadat správné heslo, znak, otisk prstu nebo ukázat správný obličej. Přitom na to má jen tři pokusy. Pravděpodobnost, že se mu to podaří, se blíží

nule, ale pokud by se mu to přeci jen podařilo, musí se podobným způsobem přihlásit do mobilní aplikace a poté ještě jednou zadat správné heslo nebo otisk prstu při potvrzování platby.“

To z pohledu bezpečnosti mobilní aplikace Komerční banky zdaleka není vše. Komerční banka sama kontroluje možné napadení telefonu klienta pomocí služby Trusteer od IBM. V případě, že něco podezřelého zjistí, ihned kontaktuje klienta. Jde o nejvyšší bezpečnostní nadstavbu, kterou zatím žádná jiná banka v ČR nenabízí.

Samozřejmě stále platí, že je potřeba dodržovat základní bezpečnostní pravidla, jako například nestahovat aplikace z neověřených zdrojů. ■

MODEL OSN

UNSC: Exkurz do jednoho dne

Jednání bylo zahájeno rozpravou nad podobou projednávané agendy na konferenci. Velvyslanci v uplynulých dnech a týdnech agendu předjednávali a dospěli ke shodě na tom, že se neshodnou. Využili však svých znalostí jednacího řádu a možnosti doplňovat body agendy průběžně. Schválili si proto jen jeden bod agendy – Bezpečnostní situaci v Sýrii s předporozuměním, že se k zařazení dalších bodů na program vrátí po projednání syrské otázky.

Následovalo produktivní jednání o Sýrii, hned v úvodu byl předložen francouzský návrh rezoluce. I přes poměrně konsensuální charakter návrhu to při rozpravě tradičně jiskřilo mezi velvyslanci Spojených států a Ruské federace. Zejména velvyslanec Ruska vyvolával časté povzdechy ze strany velvyslanců i předsednictva pro délku svých vyjádření. Po zhruba dvanáctiminutovém projevu, který byl po sedmi minutách rozdělen slovy ruského velvyslance „nyní se vyjádřím k věci samotné...“ došla velvyslancům trpělivost a schválili si omezení délky řádných projevů.

Kromě předsednictva bylo umožněno vést jednání i samotným velvyslancům. Zástupci Číny, Ruska a Ukrajiny tak po dobu zhruba třiceti minut kombinovali roli jednajícího a předsedajícího. Své role všichni zvládli v zásadě bez problémů. Jednání o situaci v Sýrii bylo ukončeno schválením rezoluce, která především rozhodla o vytvoření nového nezávislého vyšetřujícího orgánu United Nations Syria Observing Action, který má za úkol dohlížet na dodržování příměří v Sýrii.

Poté se delegáti vrátili k jednání o agendě. Reagovali především na žádost DISEC, který po UNSC požadoval projednávání bezjaderné zóny na Blízkém východě. Zařazení tohoto bodu na

ARCHIV PSS

program však opakovaně vetoval velvyslanec USA, tradiční spojenec Izraele. Je otázkou, jak se situací zamíchá propukající krize v Turecku. Je rozhodně možné, že velvyslanci oblast Blízkého východu neopustí. ■

Daniel Netrval

místopředseda

ARCHIV PSS

DISEC: Zahájení ve velkém stylu

Říká se, že první jednací den je důležitý v tom ohledu, že naznačuje, v jakém duchu se ponese celá konference. DISEC se sešel v hojném počtu a během jednání ukázal, že se můžeme těšit na velmi plodnou a zajímavou konferenci. V otázce pořadí bodů agendy delegáti dospěli velmi rychle ke konsensu a schválili následující pořadí bodů agendy: Vytvoření bezjaderné zóny na Blízkém východě, Vliv ozbrojených konfliktů na kulturu a Snižování vojenských rozpočtů. Do jednání nad prvním bodem se delegáti

vrhli s vervou a zanedlouho byl delegátem Japonska předložen první návrh dokumentu. V DISEC došlo i k vystoupení ruského velvyslance z Rady bezpečnosti, který podpořil navržené znění dokumentu, aby mohl být bod agendy, jako doporučení, adresován Radě bezpečnosti. Delegáti prokázali schopnost konstruktivně jednat, díky tomu přijali kvalitní návrh rezoluce i doporučení Radě bezpečnosti.

Oceňujeme aktivní přístup všech delegátů, kteří se zúčastnili jednání, například Japonska, Izraele či Francie. Podařilo se také otevřít jednání nad druhým bodem agendy. Doufáme, že nadšení a aktivní přístup projevů delegátů i druhý jednací den, kdy se rozhodně nebudeme nudit. Kromě jednání nad druhým bodem agendy nás čeká i orgánové specifikum – Konference o odzbrojení. ■

Pavel Fišer

místopředseda

ECOSOC: Radioaktivní odpad do Jeruzalému? Ne v ECOSOC.

Obleky. Sukně. Kravaty. Podpatky. Argumenty. Emoce. Projevy. Vyjednávání. Spojenectví. Podrazy. Kompromis. KCP. Coffee break. Devítihodinové jednání. Vydýchaný vzduch. Pocit dobře odvedené práce.

Něčeho z výše uvedeného jste si již určitě všimli, něco právě vnímáte, něco vás teprve čeká. Konference je již v plném proudu a pokud tyto řádky čtete, tak pravděpodobně pouze čekáte, než se dostanete na začátek pořadníku řečníků.

ECOSOC zahájila jednání přednáškou Petra Sýkorová. Dala nám vhled do toho, jak funguje OSN, jakou roli zde mají „mladí delegáti“ a obohatila nás o plno osobních zkušeností. Zjistili jsme například, že Česká republika je v OSN upozorňována na nedostatečné podchycení ombudsmana pro děti – my ho totiž v ČR nemáme.

Potom, co jsme si odhlasovali pořadí bodů agendy, jsme se začali věnovat tématu udržitelné energetiky. Hned ze začátku jsme zaznamenali návrhy různých komisí a celkově bylo jednání konstruktivní. Tím nás delegáti příjemně překvapili.

Po obědě se jednání zvrátilo a v ECOSOC zavládl chaos. Předsednictvo bylo příliš benevolentní a nezastavilo snahu Senegalu o vyloučení Kanady z ECOSOC. Ta měla být vyloučena, protože chtěla prosadit návrh o zřízení skládky jaderného odpadu v Jeruzalémě – skládka by měla být podle Kanady na území Palestiny. Tento návrh byl naštěstí stažen.

Když se situace poněkud zklidnila, vrátili jsme se zpět k práci a delegáti nakonec přijali rezoluci. Předsednictvo ale velice

mrzelo nepřijetí návrhu Gruzie, aby státy nezneužívaly energetiku k prosazování svých geopolitických zájmů a braly v potaz SDG 7.

Zítřka ráno nás čeká jednání o udržitelné urbanizaci – těšíme se, jak se s touto otázkou poperete a doufáme, že se dočkáme bohatější rezoluce, ačkoliv dnes to na první rezoluci nebylo tak zlé. Odpoledne budeme vybírat společně s UNODC jejich výkonného ředitele. ■

Dalibor Stehno

místopředseda

ARCHIV PSS

ARCHIV PSS

HRC: Lidská práva a Mexiko? Vášnivé setkání!

Dlouho očekávané střetnutí Mexika s Radou pro lidská práva již proběhlo! Delegace ze Ciudad de Mexico dorazila a seznámila celou Radu pro lidská práva i ostatní nadšené posluchače o stavu lidských práv. Jenže právě to mohla být neúplná informace a snaha svést delegáty na scestí. Rada pro lidská práva, vybavena podrobnými reporty o problematice a radami od odborných pozorovatelů, však nepodlehla mnohdy příliš libozvučně znějícím informacím z úst členů delegace mexické.

Rozhořel se intenzivní více jak hodinu a půl dlouhý dialog, kde přišly na přetřes všechny podstatné mexické problémy. Diskutovalo se o právech žen i mužů, diskriminaci a postavení

LGBTIQ komunity, o svobodě médií, ale i o mučení, nucených zmizeních či policejním násilí. Mexický ministr zahraničí Hernández to okomentoval slovy: „Musím říct, že kdybych si nebyl jistý tím, že v Mexiku je situace v pořádku a pod kontrolou, byl bych některými projevy hodně znepokojen.“ Otázkou však zůstává, jestli mexický ministr je kompetentní osobou na podání objektivního názoru o Mexiku.

V druhé části UPR se rozeběhla kola doporučení. Nejprve to vypadalo, že Mexiko „slízne“ nejen smetanou, ale i pořádnou sklenku žluklého mléka. Výsledek nakonec zůstal na půl cesty se „sedmi statečnými“ – sedmi na tělo mířenými doporučeními. Mexiko má tak o čem přemýšlet, ale zároveň má reálné šance všechna doporučení zpracovat. Brzy se dozvíme, kolik z nich skutečně zapracuje.

V závěru jednacího dne přišel na přetřes trest smrti. Výbušná jednání zahrnovala dva návrhy dokumentů, mnoho plamenných projevů a spoustu více či méně konstruktivních návrhů. Po dnešku se zdá, že navrch mají „síly trestu smrti“. Dokáže na to „bratrstvo Druhého opčního protokolu“ účinně zareagovat? ■

Tomáš Jančar

předseda

MODEL OSN

UNEA: První rezoluce schválena

Jak vypadal první jednací den Environmentálního shromáždění? Během první hodiny bylo schváleno pořadí bodů agendy. To se však neobešlo bez kuloárního jednání a několika zamítnutých návrhů. Schválen byl až návrh třetí, neboť při hlasování o prvních dvou počet delegátů pro návrh byl stejný jako počet delegátů proti. Nakonec se členové shodli na tom, že prvním bodem bude Klimatická a změna a přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku, dále pak Udržitelné zemědělství a Vliv ozbrojených konfliktů na životní prostředí. První návrh rezoluce podala zástupkyně Senegalu, garanty se pak stali delegáti Panamy, Salvadoru, Senegalu a Botswany. Členové Environmentálního shromáždění projednávali poskytnutí finanční pomoci na zmírnění negativních

dopadů na klima či zřízení Komise pro zelený rozvoj, odpovědné za posouzení environmentální a ekonomické situace.

Delegátky Francie a Srbska obhajovaly rozšíření environmentální výchovy, kterou shledaly důležitou pro zajištění lepší budoucnosti a vyzvaly ostatní členy shromáždění, aby zvážili vzdělávací spolupráci. S námitkami přišla delegátka Senegalu, která, byť si cenila této šlechetné myšlenky, nebyla si jistá, zda povinná školní docházka funguje ve všech členských státech. S reakcí vystoupila delegátka Polska, která vysvětlila, že v Polsku již proběhl program na podporu environmentální výchovy ve školách a od té doby se životní prostředí v Polsku zlepšuje, tudíž má takový program smysl.

Delegátka Maďarska poděkovala za to, že členové shromáždění neberou vzdělání na lehkou váhu a zdůraznila zástupkyni Senegalu a jejím zastáncům, že se jedná o „formu vzdělávání odpovídající každému státu“ – program se tedy může jednotlivým státům přizpůsobit.

Z celkových 19 pozměňovacích návrhů bylo schváleno 12 a byl přijat první dokument. ■

Andrea Tunysová

místopředsedkyně

UNODC: A když nevíte co dál, přidejte do rezoluce Kosovo

S úderem deváté hodiny byl za symbolického odklepnutí kladívkem zahájen první konferenční den v Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu. Dechberoucí výhled na stověžatou Prahu pouze umocňoval atmosféru, která by se už po prvních projevech o pořadí bodů agendy dala krájet. Zdálo by se, že nebude složité určit pořadí tří bodů, kterými byly kybernetická kriminalita, námořní kriminalita a světový obchod s drogami. Nic však nemohlo být vzdálenější pravdě. Zaznívaly silné argumenty pro všechny body agendy, jakými byly třeba ty od delegátky Estonska pro řešení hrozeb na internetu.

Jako první přišla s návrhem delegátka Panamy a jakkoliv byly diskuze na toto téma bouřlivé, pořadí bylo rychle schváleno. Z delegátů se v tom okamžiku stali členové Komise OSN pro narkotika, jelikož prvním bodem se stal právě boj s mezinárodním obchodem s drogami.

Že se jedná o široké téma, potvrdila debata, jež vedla až ke kritice trestu smrti a pracovních táborů pozvaným pozorovatelem za Amnesty International. Tato nejednotnost v tematice se promítla i do dosavadní podoby tvořené rezoluce, kde se vedle sebe objevily

odstavce odsuzující trest smrti a doporučující přísnější kontroly na letištích. Je jen třešničkou na dortu, že se delegáti dohodli na doporučení Radě bezpečnosti, aby se zabývala oblastmi se zvýšeným rizikem obchodu s drogami. Důvod, z jakého explicitně uvedli jako takovou oblast Kosovo, je nadále záhadou.

Na druhou stranu se jedná možná o první mezinárodní dokument, který zmiňuje harm reduction. Doufáme, že dnes delegáti vykročili správnou nohou a jejich pozměňovací návrhy sjednotí body prvního dokumentu našeho orgánu. ■

Jan Doležal

místopředseda

UNESCO: Delegáti zvolili nevyslovitelnou památku

První jednací den se sešli delegáti a delegátky našeho simulovaného orgánu UNESCO spolu s předsednictvem proto, aby završili agendu tradičně spojovanou s touto organizací – ochranu památek.

Tento rok se jednotlivé nominační skupiny snažily protlačit jimi navrhovanou památku na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva. V prvním bloku jsme tedy mohli slyšet obhajoby každé z památek, kdy na otázky pléna, a v rámci něhož zejména připravené oponentní skupiny, odpovídali členové dané skupiny nominující. Toto „rozhnutí“ trvalo celou půl hodinu pro každou z památek, které zahrnovaly výrobu francouzských parfémů, festival koní a velbloudů v Ománském sultanátu, egyptské divadlo využívající ruční loutkářství, syrskou stínohru, umění rikšů v Dháče, jamajské reggae a korejské bojové umění Ssireum.

V odpolední části pak následovala jednotlivá vyřazovací kola. Delegáti, v průběhu obhajob spíše odborníci na kulturu z různých koutů světa, hlasovali o postupujících. Zbyly 4 ze 7 původních návrhů. Následovalo další kolo obhajob, kdy mělo plénum další příležitost nacytat zástupce nominujících skupin na nějakou neznalost, nekonzistentnost či nesrovnalost.

Vyvrcholení následovalo hned poté. Druhé kolo totiž již bylo rozhodující a z oněch 4 památek rovnou vzešla vítězná, jež za tento

ARCHIV PSS

rok vybojovala právo zápisu na náš simulovaný Reprezentativní seznam. Vítěznou památkou se stalo ono staré bojové umění i po velmi pěkném úvodním projevu nominující skupiny.

Co nás čeká následující den? Již na pátém přípravném setkání jsme si odhlasovali, že nedělní debatu věnujeme problematice geneticky modifikovaných organismů. ■

Tomáš Kremel

místopředseda

MODEL NATO: Prelude

ARCHIV PSS

The first day of the negotiations was successfully finished; the ambassadors had to go through a long, but rather fruitful debate on the issue of countering terrorism. It goes without saying that most ambassadors are not quite acquainted with the atmosphere of the conference, given the fact that it is fairly new and unlike what they have experienced during the workshops. The main problem that the ambassadors faced was the very lengthy debates that were tiring, but with a purpose.

Although the ambassadors had to discuss the issue of countering terrorism, they first were faced with defining the key problems of terrorism that would be of interest to NATO, in addition

to NATO's capabilities and qualifications of tackling this particular issue. After some lengthy negotiations, the ambassadors decided to focus on the foreign threat more specifically given the fact that the most damage and the biggest safety issues, according to ambassadors, are caused by fighters already in the countries of origin rather than in Europe. Therefore, the ambassadors believe that it is better to tackle the problem at its very core rather than the side effects of the problem, meaning it is better to focus on where terrorism originates rather than where it spreads to.

More awaits the ambassadors in the next two days. Given the fact that they still haven't passed the statement on countering terrorism, they will have to do that then move on to both the topic of the Arctic Region and the Balkans. Hopefully, the ambassadors are now more familiarized with the way things go and will better divide their time and efforts between the specific issues. ■

Rafat Kurdi

náměstek generální tajemnice

MODEL EU: Konference, bezpečnosti a peníze!

Všemi dlouho očekávaná událost nastala dříve, než jsme se všichni stačili nadechnout. Závěrečná konference Rady EU odstartovala v pátek opulentními hostinami v centru matky měst a provázely ji zajímavé projevy hostů i zástupců všech zúčastněných států a přidružených organizací.

Sobotní den však byl kompletně věnován projednávání evropské agendy, kterou ministři a ministryně s obdivuhodnou rychlostí schválili. Tedy její pořadí. V konkurenci dalších dvou bodů agendy zvítězil v atraktivitě Program rozvoje evropského obranného průmyslu, jehož autor dlouhodobě a velmi úspěšně spolupracuje i s naší redakcí a za jeho odborné znalosti mu patří velký respekt.

Projednávání tohoto bodu přineslo mnohá zajímavá zjištění, ale i 22 pozměňovacích návrhů. Je zřejmé, jak moc se evropští lídři do jednání zabrali. Bulharský ministr erudovaně hovořil o „militarizaci, která funguje od roku ... dávno, dávno zpátky“, na což irská ministryně reagovala povzdechem, že v první polovině bulharského projevu zapomněla, co chtěla, ale v druhé polovině si vzpomněla – tak byl prý dlouhý! Ten projev.

Německý ministr zajisté potěšil polského kolegu, když zkuseně připomínal, že „útočit větvičkou proti tanku není moc efektivní, což by polský kolega mohl vyprávět.“ Dojemné přiznání. Portugalský ministr pak vzbudil lítost, když dlouho prosil, aby se v rámci jeho projevu někdo přihlásil a v reakci mu zodpověděl jeho dotaz. Solidárně se přihlásili estonský a bulharský ministr, ovšem z jejich odpovědí nebyl moudrý nikdo v sále.

Závěrem evropští představitelé hlasovali o všech návrzích, kdy Generální tajemník musel zklamat zmateného německého

ARCHIV PSS

ministra, neboť mu vzkázal, aby „si své zmatení vyřídil doma s voliči.“

Ministři a ministryně nakonec přijali řadu z mnoha pozměňovacích návrhů, ovšem zda skutečně bude dohody dosaženo, ukáže až zítřejší dopoledne! Prozatím vám děkujeme za přízeň a těšíme se další plamenné projevy Maďarska, Polska, Německa, Bulharska, Estonska, Belgie a dalších evropských zemí, kterým není lhotejný osud Evropy. ■

Martin Hvězda

náměstek generálního tajemníka Rady

ZE SVĚTA SUMMITU

Organizační koordinátor

Summit není začínající projekt. Je to projekt s hlubokou tradicí, s obsáhlým know-how a ve všech ohledech dosahuje vysoké kvality. Kromě nabírání skvělých zkušeností při přípravě studijních materiálů pro delegáty a zvaní hostů je zde i nutná část „zákulisní“ přípravy. Udržení vysokého standardu projektu (vysokého komfortu pro delegáty, hladkosti průběhu a dokonalosti každého detailu) je husarským kouskem hlavně oddělení organizace projektu. Tomu šéfuje organizační koordinátor. K dispozici má celý přípravný tým, mezi jehož členy musí rovnoměrně (jinak by se dočkal velké vzpoury) rozdělovat práci, která je třeba. Mezi tuto práci patří například oblíbené nošení krabic z a do 3. patra kanceláře nebo vyzvedávání Chronicle v tiskárně. Organizační koordinátor má k sobě ještě užší kroužek lidí, kteří jsou členy tzv. back office týmu. Mohou to být lidé dočasně studující v zahraničí nebo příliš vytížení školou, aby byli členy předsednictva, ale přesto chtějí být nějakým způsobem součástí přípravného týmu.

Léta jsme jako organizační koordinátoři působili a zpětně můžeme říci, že největší výzvou (ale stále krásnou), jsou tyto dva úkoly. Pečovat o detail a vědět vše. Z celého ročníku je pak nejnáročnější příprava summitu konference. Tvoří se speciální harmonogramy a organigramy doslova na vše, a ač by se sekretariátník ze všech tabulek nejraději ztratil, stát se mu to nemůže. Vycizelovat tyto

detaily je velkou výzvou. Konferenčnímu provozu (zahájení či konferenční dny) šéfuje organizační koordinátor sám. Vedení projektu někde pije kávičku s hostem, a problémy řešit tudíž nemůže. A tak přichází na řadu člověk, který moc nespí, hodně toho ví a dokáže neuvěřitelně – vědět a vyřešit vše. Počínaje ručením za přípravu prostor v kongresovém centru a správným vláním vlajek konče. Je to odlišná práce oproti činnostem zbytku přípravného týmu, ale stále se bezesporu jedná o zkušenost, která stojí za to. Díky němu jede konference tak hladce a vy nemáte pocit, že jsou problémy – a vězte, i přes dokonalou přípravu se vždy nějaké najdou. Ale s pomocí týmu jsou rychle odstraněny.

Jak s oblibou říkáme, summit je o detailu. Řešení velkých problémů, takových děravých střeš, je již dávno za námi, a není-li záclonka v levém okénku dokonale načatčaná, je výrazně těžší to odhalit. Práce organizačního koordinátora by se dala ještě shrnout následovně: pokud vám padají okna na hlavu nebo je vám příliš velké horko (ne z průběhu jednání), on to napraví. ■

Ondřej Novák

Marie Plasová

organizační koordinátoři

UKOVĚĎ DELEGÁTA

Rezoluce ze základních škol

Již druhým rokem pod hlavičkou Pražského studentského summitu probíhají regionální simulace, tedy simulace jednání Rady bezpečnosti OSN pro žáky základních škol. V loňském roce se projednávala otázka anexe Krymu, letos minidelegáti měli za úkol vyřešit válku v Sýrii. Jak si s tímto úkolem poradili? U článku je přiložen text rezoluce schválené v prosinci v Ostrově, kde se konala simulace pro Karlovarský kraj.

Jak vidíte, tak na formu není během jednodenní akce určené pro žáky osmých a devátých tříd kladen přílišný důraz. Z toho důvodu se opomíjí klasická struktura rezoluce skládající se z deklarativní a operativní části (byť se to na každé akci liší, v Ostravě jsme se například setkali i s deklarativní částí) a absentují pro rezoluce tolik typické přechodníky. Co se týče obsahu rezoluce, můžeme vidět i poměrně podrobnou podobu mírového plánu pro Sýrii. Na žáky základních škol jde jednoznačně o obdivuhodný výkon. Od účastníků Pražského studentského summitu ze středních škol po pěti přípravných setkáních však už máme trochu vyšší očekávání. Použijeme tedy tuto „rezoluci ze základní školy“ jako modelový příklad rezoluce, kterou podrobíme kritice na základě měřítek, které máme pro rezoluce na konferenci.

Z rezoluce by patrně byli nadšeni příslušníci kurdské menšiny v Sýrii, neboť hned tři body z devíti se zabývají vznikem nezávislého kurdského státu. Takový zásah Rady bezpečnosti OSN se dá pravděpodobně označit za příliš zasahující do suverenity členského státu OSN. V historii zatím není znám případ, kdy by rezoluce orgánu OSN přímo založila nový stát. Nejblíže tomu pravděpodobně měl plán Plán OSN na rozdělení Palestiny, k jehož implementaci sice nedošlo, ale byl podnětem ke vzniku státu Izrael. Co se týče kurdské nezávislosti, tak UNSC naopak v minulém roce nepodpořila konání referenda o nezávislosti v iráckém Kurdistanu.

I ve svém zbytku se zdá být rezoluce značně extenzivní ve vztahu ke kompetencím UNSC v Chartě OSN. Rada bezpečnosti OSN zde ve svém šestém bodě ukládá organizaci pracovat i na

zajištění humanitární a materiální pomoci či obnovení infrastruktury Sýrie. Takové záležitosti však spadají spíše pod jiná tělesa OSN a nerozhodují se na půdě Rady bezpečnosti OSN. Ta takové kroky spíše jen podpoří či doporučí. V případně humanitární a materiální pomoci někdy též nařídí členskému státu, aby její dodávky umožnil a nezastavoval.

Co se týče bodů vztahujících se k politické budoucnosti Sýrie, požadavek na odstoupení Asada by jednak nikdy neprošel přes Rusko, a pak takové požadavky jsou zpravidla výsledkem mírových konferencí, nikoliv jednání Rady bezpečnosti OSN. Rada bezpečnosti OSN zpravidla jen podpoří implementaci dohodnutého mírového plánu (například Daytonskou dohodu u Bosny a Hercegoviny), sama však neklade požadavky na vnitřní politické uspořádání země. Požadavek na konání voleb sice v některých rezolucích UNSC najít skutečně můžeme, zpravidla však také jen vychází z dohodnutého mírového plánu.

Za víceméně správné se dá považovat rozhodnutí UNSC uspořádat mírové rozhovory, byť by byla patrně zvolena jiná forma a také Rada bezpečnosti OSN běžně nepracuje s hypotetickými situacemi uvozenými slovy „kdyby“, „pokud“ či „jestliže“. Rovněž výhrůžka dalšími kroky jako embargo jsou legitimním nástrojem vycházejícím z článku 41 Charty OSN. Ohledně boje proti teroristickým organizacím, výzva Rady bezpečnosti vůči členským státům OSN k zapojení do bojů je představitelná (všechny členské státy OSN jsou často autorizovány například k zastavování plavidel se zakázaným zbožím), ale musí jít skutečně jen o výzvu, nikoliv o autoritativní příkaz.

Věříme, že u rezolucí schválených na konferenci se již setkáme s deklarativní i operativní částí i s větším respektem ke kompetencím vašeho orgánu. Hodně štěstí! ■

Daniel Netrval

redaktor Chronicle

Rezoluce Rady bezpečnosti OSN

1. Autonomie Kurdů na území Sýrie
2. Demokratické volby pod kontrolou OSN
3. Odstoupení Asada bez trestu a s možností znovu kandidovat
4. Rádi bychom uspořádali mírové rozhovory mezi Syrskou vládou a opozicí, kdyby byl znovu zvolen Bašár al-Asad
5. Po případném selhání vyjednávání: Embargo vývozu ropy ze Sýrie, a dovozu zbraní do Sýrie
6. OSN zajistí
 - a) humanitární a materiální pomoc do postižených oblastí
 - b) obnovení infrastruktury Sýrie
 - c) podpora uprchlických táborů v Evropě a na Blízkém východě
 - d) znovuosídlení uprchlíků (ze Sýrie) postižených oblastí
7. Hranice Kurdistanu na území Turecka by se rozkládaly od Středozemního moře přes Curgum, Lemzur, Ezirgan, Bingól, až po jihovýchodní hranice Turecka.
8. Po proběhnutí voleb v Sýrii a zvolení nového prezidenta Sýrie vytvoří jednotky na zničení teroristických organizací na území Sýrie. Pokud se bude domnívat, že situaci nezvládne sama, všechny státy OSN jí nabídnou pomoc ve formě vojenské podpory proti teroristickým organizacím. Sýrie bude mít možnost výběru.
9. Jestliže Kurdové vytvoří svůj stát, Kurdistan bude mít stejné postavení jako státy ostatní. Bude moci vstoupit do všech organizací a bude moci se rozhodnout o vládním systému.

DELEGÁTSKÝ DUEL

**Klára
Sládečková**

ITÁLIE, EU

**Tomáš
Ryza**

NĚMECKO, EU

Je váš stát pro společnou obrannou politiku a jak si ji představuje v praxi?

Nedostatečná a neefektivní společná evropská obranná politika je dlouhodobým italským problémem a jeho vyřešení dlouhodobým italským zájmem. Opětovné otevření diskuze na téma společné obranné politiky, které dnes můžeme pozorovat na půdě Evropské unie, proto Itálie vítá. Také to byla právě Italská republika, která se společně s Německem, Francií a Španělskem zasadila o obnovení těchto rozhovorů.

Při pohledu na současné evropské dění je tento italský zájem poměrně logický. Na bedrech italských vojenských složek leží obrana jedné z nekritičtějších částí vnější evropské hranice. Jen za první polovinu roku 2017 zachránila italská pobřežní stráž 21 540 migrantů plavících se po Středozemním moři do Evropy. Pokud k tomuto číslu připočteme i aktivity námořnictva a finanční policie, zvýší se počet zachráněných migrantů až o 4 000 (POLITICO). A ochrana vnější hranice neznamená pouze bránit utonutí migrantů v mořských vodách. Pojí se s tím plno dalších dílčích úkolů, např. registrace všech příchozích nebo boj proti převaděčství. I v tomto případě leží většina odpovědnosti na Itálii.

Není to však pouze řešení migrační krize, které dává Itálii pocit nepoměrné obrany evropského teritoria. Italští představitelé nejsou spokojeni ani s účastí vojáků členských zemí Evropské unie na společných zahraničních misích. V roce 2017 měla Itálie v zahraničí přes 7 000 vojáků (POLITICO), zatímco například taková Česká republika se pohybovala okolo 400 (Min. obrany).

Řešení této neférové a neefektivní situace Itálie staví na dalším prohloubení dnes již fungující Společné bezpečnostní a obranné politiky. Podporuje zejména návrh zřídit v jejím rámci Evropský obranný fond a stálou strukturovanou spolupráci. Oba projekty mají za cíl prohloubit a sjednotit vojenskou spolupráci mezi členskými státy. Je všeobecně známo, že Itálie je také hlasitým propagátorem „společné evropské armády“. Itálie si je však vědoma složitosti dosažení takto ambiciózního cíle, proto se soustředí zejména na prosazení menších dílčích kroků, jako je například výše zmíněný Evropský obranný fond. ■

Německo jednoznačně patří společně s Francií k největším zastáncům společné obranné politiky Evropské unie. Díky tomu si dokonce vysloužili pověst francouzsko-německého motoru evropské obranné politiky. Přes bezpečnostní incidenty posledních let se další rozvoj dostal v loňském roce na rozcestí, a to vlivem probíhajících voleb v obou státech. Angela Merkel si však své postavení kancléřky udržela a prezident Macron velmi záhy oznámil opětovné navyšování francouzského vojenského rozpočtu.

Na rozdíl od Francie je však Německo v plánech na společnou obrannou politiku poněkud opatrnější. Hlavní důvod je třeba hledat zejména v historických souvislostech. Důsledky nucené demilitarizace a mírových dohod po 2. světové válce stále přetrvávají napříč politickou reprezentací. Tzv. caveats se ukázaly v posledních letech jako klíčový problém zahraničních intervenčních operací, neboť v konečném důsledku německé jednotky nemohly být nasazeny do přímých bojových střetů. Toho si je německá reprezentace dobře vědoma a zejména křesťanství a po nich i sociální demokraté hovoří o potřebě převzít větší zodpovědnost ve spojeneckých misích. To však naráží jednak na přinejmenším opatrnost, ne-li odpor zbytku politického spektra a také na reálnou podfinancovanost německé armády.

Německo tak ve společné obranné politice vidí příležitost, jak oba výše uvedené problémy překonat. Zejména v oblasti financování si Německo slibuje příležitost, jak podpořit řadu výzkumných a modernizačních projektů. Nový obranný fond bude nakloněn zejména společnostem, které budou schopny spolupracovat napříč alespoň dvěma členskými státy, což už teď Francie s Německem na řadě projektů splňují. Následná unifikace výzbroje povede k signifikantnímu snížení nákladů na údržbu, čímž by se evropské státy mohly více vyrovnat USA. S odchodem Spojeného království z EU je pak zřejmé, že to bude zcela jistě Francie s Německem, kdo ve společné obranné politice bude hrát prim a zároveň muset přijmout největší odpovědnost. ■

ÚHEL POHLEDU

**Anna
Kačurová**

KOLUMBIE, DISEC

**Romana
Targošová**

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ, HRC

**Pavel
Kovář**

ITÁLIE, UNESCO

Otázka ①

Jsou plány typu Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) funkční?

①

Myslím si, že plány typu SGD, pokud by jediný cíl byl jich dosáhnout, jsou k ničemu, protože většina z nich se dosáhnout nepodaří. Nesnažím se tím shodit jejich význam, jen mám dojem, že ten spočívá v něčem jiném. Jsou to ty drobné krůčky utužující mezinárodní společenství a ještě drobnější tím způsobené změny v mentalitě lidí. Řekla bych, že tyto plány jsou pouze vysněným megalomanským cílem, kde při honbě za jeho dosažením mnohdy dojde k zásadním změnám, které mohou být malé, přesto nosné. ■

②

Ne. Nemyslím si, že by těch třicet dní zaprvé probíhalo nějak klidně, a zadruhé je to třicet dní. Korea je ve stavu příměří už jak dlouho? Šedesát pět let. A konec války to není. Té konvenční ano, ale pod povrchem to hodně bublá. Proto si nemyslím, že by tak vyhrocený syrský konflikt, skrz který se částečně profilují světové velmoci, mohlo zastavit třicetidenní příměří. Někomu se to může zdát jako krok k míru, ale tomu já moc nevěřím už kvůli tomu, že není v lidské přirozenosti ustupovat. ■

①

Bude rok 2018 konečně tím rokem, kdy se ukončí vojna v Sýrii? Důfam a verím že áno. Podpsaním prímeria sa však ešte nezaručuje nastolenie mieru a poriadku. Bude trvať roky, dokiaľ sa Sýria spamätá z tejto strašnej vojny, či už po materiálnej stránke, alebo, čo pokladám za ešte ťažšie, po tej psychickej a naučí sa opäť fungovať normálnym životom, takže podľa mňa sa minimálne pre Sýriu boj ešte ani zďaleka nekončí. ■

②

Keby náš svet v roku 2030 vyzeral tak, ako si to predstavuje WHO, bola by som nad mieru spokojná a verím, že sa to podarí čiastočne zrealizovať. Avšak podľa môjho názoru sa niektoré z týchto bodov navzájom trochu vylučujú, alebo minimálne komplikujú. Myslím, že netreba zabúdať na to, že s odhodlaním naplniť tieto body sa vytvárajú aj nové problémy, ktoré bude treba zdolať, ale každopádne slúžia ako skvelá „vision board“ toho, akým smerom by sme sa mali v budúcnosti uberať. ■

Otázka ②

Je vyhlásení 30denního příměří v Sýrii známkou blížícího se konce války?

①

Jelikož tento program, který byl schválen roku 2015, navazuje na již úspěšný projekt Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs), který přišel s celou řadou úspěšných řešení a inovací v situacích spojených s udržitelným rozvojem, si troufám říct, že během následujících 15 let dojde k naplnění většiny stanovených cílů a povznesení životní úrovně obyvatel celé planety Země. ■

②

Mnohé události mohou nasvědčovat tomu, že válečný konflikt, trvající přes 6 let, se blíží ke konci. Proto i vyhlášení bezválečného stavu může být jistým úvodním krokem k úplnému klidu zbraní na území Sýrie. Doufám, že obě dvě válčící strany využijí období míru k vyřešení některých otázek na diplomatické úrovni, čímž by se předešlo dalším ozbrojeným konfliktům. ■

POLITICKÉ KONCEPTY

Politická kultura

„Česká politická kultura je strašná, politici se vůbec neumějí chovat,“ je slyšet v tramvaji, v čekárně, u nedělního rodinného oběda. To by znamenalo, že politická kultura se rovná chování politiků, které je buď dobré a slušné, nebo (a to spíš) špatné a nevhodné. I například Centrum pro výzkum veřejného mínění uvádí u svých statistik, hodnotících názor Čechů na politickou kulturu, že se jedná o „to, jak mezi sebou (veřejně činní lidé) jednají, jak na veřejnosti vystupují a jak informují o problémech.“

Chování a vystupování politiků je bezpochyby součástí politické kultury, ale její obecná definice je ve skutečnosti mnohem širší a sami politologové a sociologové se zatím neshodli na jednotné verzi. Převažuje však názor, že politická kultura je soubor hodnot, které určují vztah jednotlivců a skupin k politice a politickému systému, ve kterém se nacházejí, jejich předpoklady a očekávání (až stereotypy), které od politiky mají. Zahrnuje také v dané společnosti zažitá pravidla soužití, spadá sem i vyznání a identita členů společnosti. Stručně řečeno, je to tedy to, co se nám zdá pro politiku běžné (ať už jsme s tím spokojeni, nebo ne). To vše má následně vliv na aktéry politického systému, na rozhodnutí, která jsou přijata, na to, jakým způsobem je veřejní činitelé prezentují (ano, tedy i jak se chovají), i to, jak funguje politický systém.

Přes poměrně obtížnou definovatelnost a nejasnost není pojem politické kultury zbytečným abstraktním pojmem, se kterým přišel neznámý vědec nemající právě nic lepšího na práci. Politická kultura a její výzkum má velký význam pro politologii, sociologii, historii, historiografii i pro obyčejného člověka. Každý si občas pokládá otázky, které začínají nějak takhle: Jak je možné, že v Americe politici...? Proč v Holandsku ministr v souvislosti s kauzou odstoupil, ale u nás...? Jaký mají Italové důvod, že stále volí...? Na tyto otázky neodpovídá samozřejmě pouze politická kultura země, ale může hodně napovědět.

Abychom lépe pochopili, co je politická kultura, a zároveň pochopili sami sebe, podívejme se na českou politickou kulturu. Ta se, stejně jako jakákoliv jiná, v průběhu desetiletí i staletí vlivem dějinných zvratů proměňovala.

Otázky českých dějin, jejich smyslu a české národní povahy, jichž se dotkla předchozí čísla Chronicle, s naší politickou kulturou úzce souvisí. Počátky moderního politického života musíme hledat v 18. a 19. století. Přestože by se takové tvrzení tehdy žijícím Čechům asi protivilo, je pravdou, že česká politická kultura se v té době velmi podobala politické kultuře německé. Nemohlo tomu ani být jinak, vzhledem k tomu, že české země byly součástí Habsburské monarchie i Svaté říše římské. Z tohoto těsného soužití jsme si odnesli touhu po modernizaci, autonomii, podnikatelského ducha či obecně systematický přístup. Neexistence vlastního státu naopak pomohla vytvořit pragmatismus, pocit, že jako Češi nemáme možnost ovlivnit běh dějin a musíme spoléhat na větší a silnější, kteří to udělají za nás. Z toho přirozeně vyplynul spíše malý zájem o veřejné a politické dění, který je patrný i dnes.

A skutečně, 20. století bylo nabitě událostmi, které téměř vůbec nebyly v českých rukou. Jako příklad uveďme vznik Československé republiky (který by v roce 1918 bez zásahu dějin nebyl možný), podpis Mnichovské dohody nebo Pražské jaro. Tyto a mnohé další vedly k hlubšímu zakořenění pragmatismu v české politické kultuře a čekání na to, až se dějiny opět odněkud vynoří a Čechům nezbyde, než je přijmout. Novým prvkem pak byla nedůvěřivost k mocným státům, ale také snaha najít si mezi nimi nějakého spojence, na kterého bychom se mohli upnout.

Leitmotivem snad celých dějin české politické kultury je pak utkvělá představa o její výjimečnosti a o zvláštnosti právě české cesty. Každému jsou známe historicky podmíněné představy o Československu jako „ostrovu demokracie“, „mostu mezi Západem a Východem“, nebo o „střední cestě“ (tedy té optimální) mezi Západem a Východem, demokracií a komunismem a tak podobně. Ne náhodou se Češi po staletí pídili po smyslu vlastních dějin a pokoušeli se zdůvodnit, že se jedná o nějaký „vyšší“ smysl.

Po sametové revoluci vznikla nová politická kultura, která částečně navazuje na tu předchozí, přináší ale také mnoho nového. Morální rozvrat minulého režimu měl za následek vznik hluboké nedůvěry k politickým stranám a minimální počty jejich členů. V 90. letech i později proto vznikaly subjekty jako Občanské fórum nebo Občanské hnutí a lidé se domnívají, že z politiky jako takové nemůže nikdy vzejít nic dobrého. Zpočátku byly znevýhodněny levicové politické strany, jelikož cokoliv levicového bylo považováno a priori za špatné a komunistickou stranou zkompromitované. I kvůli tomu se zatím české komunistické straně nepodařilo stát se součástí vládní koalice na rozdíl od polských nebo maďarských komunistů, kteří postupovali před revolucí, během ní i poté jinak. Dalším podstatným rysem je i to, jak rychle dokážeme zanevřít na něco, od čeho jsme si třeba mnoho slibovali a co se po chvíli ne zcela stoprocentně daří. Řeč je o samotném přechodu k demokracii, ekonomické transformaci nebo například členství v Evropské unii.

Jedním z nejzajímavějších prvků české politické kultury a řekněme i české národní povahy je však obecně negativní přístup a skepticismus. Pozorný čtenář si jistě všiml, že se zde převážně hovoří o negativních českých vlastnostech. Je možné, že tento negativismus ovlivňuje dokonce i ty, kteří českou politickou kulturu odborně zkoumají. České zdroje, ze kterých tento text čerpá, se totiž hemží zápornými hodnoceními. Vzniká tak dojem, že naše politická kultura skutečně je špatná, respektive mnohem horší než jiné. Něco takového je od pravdy daleko, nicméně politická kultura každého státu nebo národa se vyvíjí a my sami (i politici svým chováním) můžeme přispět k jejímu rozvoji, nebo naopak úpadku, protože politická kultura je záležitostí celé společnosti. ■

Kateřina Poremská*redaktorka Chronicle*

ČESKÉ POLITICKÉ MYŠLENÍ

Český socialismus

Socialismus je spolu s konzervatismem a liberalismem nejvýznamnější politickou ideologií 19. století. V Čechách nabral méně internacionální podobu, protože na území byla výrazná převaha Němců, velkokapitalistů, a tak nemusely národní obrození a socialismus jít proti sobě.

Jistá rovnostářskost prostupovala československou společností, také proto bylo zrušení šlechtických privilegií jedním z prvních zákonů Revolučního národního shromáždění. Dalším byla pozemková reforma uvedená do praxe nejen kvůli větší sociální spravedlnosti, ale také kvůli oslabení majetnějšího německého živlu v první Československé republice.

Není zde prostor procházet všechny české komunistické, marxistické a socialistické myslitele, zaměřím se tedy jako obvykle na reflexi směrů (liberálně) demokratických. Skutečnost, že o sociální otázky se zajímali i čeští politici, potvrzuje fakt, že první dva českoslovenští prezidenti byli vystudovaní sociologové.

Tomáš Garrigue Masaryk měl k marxismu fatální výhrady. Sám zdůrazňoval roli jednotlivce v dějinách, logicky se mu Marxův kolektivismus a historický determinismus protivil. Jako demokrat nepřijímal revolučnost, diktaturu proletariátu a třídní boj a znárodnování soukromého vlastnictví.

V *České otázce* napsal: „Otázka sociální není pouze otázkou dělnickou... je otázkou všech... musí být rozřešena celá a pozitivně.“ A v *Hovorech s T. G. Masarykem*: „Vždycky jsem pro dělníky a lidi pracující vůbec, často pro socialism a zřídka pro marxismus“. Ve své slavné habilitační práci o sebevraždě se věnuje spíše otázce duchovní a náboženské krizi společnosti: „Celá ‚sociální otázka‘ je otázkou, chceme-li být opravdu mravními a rozumnými. Ani boháč, ani chudák, ani zaměstnavatel, ani dělník, není samojediný vinen na dnešní situaci; jsme všichni na ní vinni a za společnou vinu musíme všichni pykat a trpět“. O této obecné vině uvažuje i Karel Čapek.

Přestože měl Masaryk jiná významná témata, sociální situaci se věnoval i jako poslanec Říšské rady, jak píše Jiří Musil. Vytykal vládě tvrdý postup vůči dělníkům a přednesl myšlenku, kterou později opakovaně vyjadřoval: podstata sociální otázky není jen hospodářská, nýbrž především morální a duchovní. Doporučoval řadu praktických opatření, jako bylo povinné pojištění pro invalidy a stáří. Podporoval uzákonění tzv. práva na existenci a existenčního minima, zdokonalení sociálního i nemocenského pojištění.

Po přelomu století mu začala být bližší sociální demokracie, postupně zavrhovali revoluční myšlenky a přiklínili se k parlamentním metodám změny skrze prosazování všeobecného volebního práva.

Slavná anketa Peroutkovy Přítomnosti *Proč nejsem komunistou* vyprodukovala i slavnou odpověď Karla Čapka. Ten napsal, že není komunistou, protože jeho „srdce je na straně chudých“. Komunistus „místo pomoci přináší prapor revoluce. Poslední slovo komunismu je vládnout a nikoli zachraňovat. Jeho velkým heslem je moc a nikoli pomoc. Chudoba, hlad, nezaměstnanost nejsou mu nesnesitelnou bolestí. Tím je vinen společenský řád“ [říká komunismus]. Ne, tím jsme vinni všichni. (...) Chudí lidé nejsou třída, ale vytrídění, vyřazení a neorganizovaní. Už jsem

řekl, že skutečná chudoba není instituce, nýbrž neštěstí. Nemohu být komunistou, protože jeho morálka není morálkou pomoci.“

Peroutka si na svou anketu odpověděl také: „Nevěřím, že se vůbec kdy uskuteční takový komunismus, jaký stojí v knize. Nevěřím, že se jednou podaří proměnit svět v jedinou velkou jídelnu a noclehárnu pro lidi, zbavené všeho, co by jim patřilo. (...) Chtějí, aby vůči státu byl jedinec nahý, holý a dobře pozorovatelný, jako je v laboratoři veš mezi dvěma sklíčky.“

Peroutka v jiném textu, *Liberalismu po válce*, napsal, že „komunismus, který staví na podrážděnosti proletariátu, je pro lidstvo stezka úzká jako ostří meče. Jen tehdy stane se socialismus věcí celého lidstva, přijmeme-li liberální zásady.“ V senzačním *Demokratickém manifestu* poznamenává, že „komunismus je nepřitelem svobody“. V komunismu je „tvořivá soutěž mezi silami potlačována (...) stlačuje člověka na holou politickou jednotku. (...) Komunistický vůdce snad se choval jako teoretik ráno, spíše jako politik odpoledne a jistě jako demagog večer“. Pokud se podle Marxe dělníkovi nelíbí podmínky, nenajde, kdo by ho zaměstnal. Jenže „starý kapitalista nemohl uvěznit dělníka za špatnou práci, dělník [v komunismu ani] nesmí vyjednávat o vyšší mzdou.“ Peroutka nepopírá, že je monopol výrobních prostředků vykořisťováním, ale „tady se zrodil nadmonopol. Komunistický stát neodstranil vlastnictví výrobních prostředků, jen to osobní, družstvo, obec, stát... Pak nelze doufat v nic jiného než v stav mysli, v dobrou vůli toho, kdo vládne hospodářsko-politickým monopolem. Všechny záruky zmizely.“

V 60. letech se odehrála slavná polemika mezi Milanem Kunderou a Václavem Havlem. Kundera se v esejí *Únos Západu aneb tragédie Střední Evropy* domnívá, že je československý pokus o demokratický socialismus v dějinách výjimečný a příspěvek našeho národa ke světovým dějinám. Bez tajné policie a se svobodou slova. Pražské jaro bylo pokusem „ukázat, jaké nesmírné demokratické možnosti leží dosud ladem v socialistickém společenském projektu, a ukázat, že tyto možnosti lze rozvinout jen tehdy, uvolní-li se plně politická svěbytnost jednotlivého národa.“

To Havlovi přišlo provinční, Pražské jaro podle něj není světodějnou událostí, bavíme se jen o standardech běžných na Západě. Představa, že „země, která chtěla zavést svobodu slova – což, co je ve většině civilizovaného světa samozřejmostí – a která chtěla zabránit zvláštní tajné policii, stanula kvůli tomu ve středu světových dějin“, mu byla směšná.

Kundera neváhal odpovědět: „Havel si ovšem nedělá iluze o socialismu, ale dělá si za to iluze o tom, co nazývá ‚většinou civilizovaného světa‘, jako by tam snad byla ona říše normálnosti, k níž se nám stačí jen přiklonit.“

Při Sametové revoluci se objevily představy, že by mohla existovat jakási třetí cesta, nový politický systém, který by navazoval na vývoj v Československu šedesátých let. Chyběla však vůle i ideje k tomu, aby se zde budovalo něco zcela nového a místo toho se napodobil systém Západu. ■

Tomáš Krause
šéfredaktor *Chronicle*

Generální partner
Pražského studentského summitu

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Evropská
komise

Zastoupení v České republice

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

AUTO ZRUCKÝ
DEALER NISSAN

Partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT

Mediální
partneři

Informační centrum OSN v Praze
United Nations Information Centre Prague

Za podpory

Tiráž

CHRONICLE, noviny Pražského studentského summitu, registrováno MK ČR E 16149, vydává ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁŽKY (AMO), Žitná 608/27, 110 00 Praha 1; tel.: 224 813 460; www.amo.cz / www.studentsummit.cz, e-mail: info@amo.cz / summit@amo.cz;

Šéfredaktor: Tomáš Krause, tel: 734 477 507, **e-mail:** chronicle@amo.cz;
zástupkyně šéfredaktora: Linda Coufalová; **redakce:** Jakub Drahorád, Jakub Kopřiva, Rafat Kurdi, Daniel Netrval, Tereza Ondráčková, Kateřina Poremská, Jan Spousta; **fotografie:** Romana Červenková, Vojtěch Konečný, Monika Mléčková, Iva Gejdošová, Daniela Klodnerová, Michal Janata, Andrea Tunysová; **sazba:** Linda Coufalová; **layout:** Jan Václav.

Prezentované názory nemusí vyjadřovat stanovisko redakce (vydavatele).